І чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з'Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 176. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1961 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 176. VOL. LXVIII.

КОРПУС МИРУ БУДЕ ПОСТІЙНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

ПАЛАТА СХВАЛИЛА ПОСТІЙНИЙ ЙОГО СТАТУС І ПРИЗНАЛА ЙОГО БЮДЖЕТ В СУМІ $40,000,000

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 14-го вересня більшістю 287 до 97-ох голосів схвалила постійний статус Корпусу Миру, який буде існувати довгі роки, поки відчуватиметься його потреба. За той законопроєкт голосували 206 демократів і 89 республіканців, а проти були 29 демократів і 68 республіканців. Корпус Миру покликаний був до життя на основі тимчасового зарядження президента Кеннеді. Палата схвалила $40,000 на видатки у зв'язку з організацією Корпусу Миру і схвалила пункт, згідно з яким добровольці мусітимуть складати заяву льояльности. Сенат схвалив дещо інший текст законопроєкту в цій справі, тому окрема спільна конференція мусітиме узгіднити різниці в обидвох законопроєктах. Добровольці не діставатимуть окремої платні, тільки після закінчення повної служби дістануть так звану „відправу" — по $75 за кожний місяць. Сподіваються, що на спільній конгресовій конференції буде довша дискусія над тією поправкою до урядового проєкту, якийсхвалили, урядового проєкту, який схва про потребу заяви льояльности. Цю поправку вніс конгресмен із Міннесоти Волтер Г. Джадд. Признаний бюджет Корпусу Миру мусить ще перейти через комісію видатків. Уряд оплачує кошти подорожі туди і назад та видає гроші на утримання добровольців. В заяві льояльности майбутній доброволець мусітиме заявити, що він не плянує змінити за допомогою сили конституційний уряд ЗДА, та що не є членом такої організації, яка змагає до насильної зміни форм теперішнього уряду. Конгресмен Оґест Е Джогенсен із Мишиґену вніс був проєкт ще гострішої заяви льояльности, але Палата більшістю 127 до 76 відкинула його. Цю поправку Палата прийняла тому, що вже були вістки про те, що нельояльні юнаки голосяться до Корпусу Миру, щоб там під охороною ЗДА ширити комуністичну пропаґанду. Директор Корпусу Миру Сарджент Шрівер заявив на ці побоювання, що Федеральне Бюро Інвестиґації докладно перевіряє всіх зголошених добровольців. В Юніверситі Парку, Па. 152 добровольці Корпусу Миру закінчили 7-тижневий вишкіл як учителі, що мають працювати на Філіппінах.

Команда фльоти покликує 1,957 резервістів

Вашингтон. — 14-го вересня фльота повідомила, що покликає 1,957 резервістів, щоб доповнити 18 летунських ескадриль, які були давніше покликані до активної служби. Ці летунські ескадрилі призначені до обслуги прибережних кораблів і до поборювання ворожих підводних човнів. Досі покликали 78,457 резервістів від дня 25-го липня, коли президент Кеннеді оголосив плян збільшити збройні сили країни в зв'язку з берлінською кризою. Конґрес уповноважив Президента покликати 250,000 резервістів. Фльота досі покликала вже 8,357 резервістів до активної служби. Вона має збільшити свій числєний стан до 657.000. Перед кризою в Берліні, її стан виносив 628,000. Коли зголоситься відповідне число добровольців, то фльота звільнить покликаних резервістів.

Палата прийняла іміґраційний законопроєкт

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 13-го вересня прийняла новий іміґраційний закон, згідно з яким в приспішеному часі зможуть прибути до ЗДА 11.000 чужинців, які хочуть об'єднатися зі своєю родиною в цій країні. До Америки зможуть приїхати чоловіки, жінки, батьки і нешлюбні діти натуралізованих американських громадян або постійних мешканців цієї країни. Вони зможуть приїхати в приспішеному часі, бо не мусітимуть чекати на квоту своєї країни. Палата прийняла також закон про те, щоб іміґраційний уряд міг легше депортувати небажаних у ЗДА чужинців, в тому числі підривних осіб і ракетерів. Цей проєкт підтримував голова іміґраційної комісії конґресмен Френсіс Е. Волтер і департамент справедливости, який, згідно з дотеперішніми законами не може депортувати із ЗДА навіть підривних осіб або явних злочинців.

Директор Корпусу Миру про потребу більшого числа добровольців

Ню Йорк. — Крайовий директор Корпусу Миру Сарджент Шрівер, промовляючи на зборах фармерської організації в готелі Валдорф-Асторія, заявив, що потреба більшого числа добровольців, головним чином треба б збільшити число добровольців, які є рільничими фахівцями. На думку директора Корпусу Миру американські чоловіки і жінки не виявили потрібної волі до того, щоб „зрозуміти потреби менше розвинених районів у світі". Шрівер повідомив, що його урядовці вислали коло 200,000 квестіонарів майбутнім добровольцям Корпусу Миру, але досі надійшло тільки 13,000 відповідей і з чого коло 6,000 аплікантів відбувають тести, а 470 закінчують вишкіл, або є вже за кордоном. Шрівер заявив, що нові добровольці можуть зголошуватися, бо потреба в фахівцях є дуже велика. В інтерв'ю після промови Шрівер заявив, що численних добровольців не можна було прийняти тому, що мають на утриманні членів родини, є одружені, не є громадянами ЗДА, або не мають потрібного здоров'я. Утримання одного добровольця коштує річно пересічно по $9,000.

В АМЕРИЦІ

● **Летунство** з успіхом вистрелило 13-го вересня ц. р. штучний сателіт „Діскаверер XXX", який облітає Землю кожних 92 мінути і 15 секунд. На даний знак із Землі цей сателіт має випустити кабінку з інструментами, яку вже зловлено 14-го вересня.

● **Каліфорнійський** губернатор - демократ Едмунд Дж. Бравн звернувся з просьбою до президента Кеннеді, щоб підтримав його кандидатуру на губернатора в 1962 році. Бравн каже, що він у Каліфорнії здійснює ту програму „нового фронту", яку Кеннеді хоче здійснити в цілій країні. Успіх Бравна і демократів в Каліфорнії, — це одночасно успіх Кеннеді.

● **В Гартфорді, Конн.**, відбулися збори представників Республіканської партії зі стейтів: Мейн, Ню Гемпшир, Вермонт, Массачусетс, Ровд Айленд, Коннектикат, Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилвенія, Делевар і Мериленд. Нараджувалися, як виграти вибори до Конґресу в 1962-му році. На зборах були прихильники трьох можливих республіканських кандидатів на президента в 1964-му році: Ричарда М. Ніксона, сенатора Беррі Голдвотера і губернатора Нелсона А. Рокефеллера.

Чотири західні міністри закордонних справ радять у Вашинґтоні

Вашинґтон. — Впродовж минулої середи прибули до ЗДА англійський і французький міністри закордонних справ лорд Гюм та Моріс Кув де Мурвіль, а в четвер вранці прилетів західньо - німецький міністер закордонних справ Гайнріх фон Брентано. В четвер почалися наради державного секретаря Діна Раска з своїми англійським і французьким колеґами, до яких в п'ятницю і суботу має прилучитись німецький міністер. За газетними твердженнями, вони мають вирішити політику і тактику не тільки у справах Німеччини і Берліну, але й найважливіших справ, що стоять на денному порядку 16-ої звичайної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка починається у вівторок 19 ц. м. У короткому комунікаті з четверга сказано тільки, що міністри розглядали справи Німеччини, Конґа і Ляосу. Перша нарада тривала 2 і пів години. В нарадах західніх міністрів закордонних справ беруть участь також амбасадори Англії, Франції і Західньої Німеччини у Вашинґтоні.

Кеннеді найменував дорадчий комітет в справі психологічної війни

Вашингтон. — 14-го вересня президент Кеннеді покликав до життя 4-членний Комітет дорадників, який складається з членів кабінету, і який має скласти програму в справі продовжування так званої психологічної і політичної війни. До цього Комітету входять: Президентів брат генеральний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, секретар праці Артур Дж. Ґолдберґ, військовий дорадник Президента генерал Максвелл Д. Тейлор і заступник державного підсекретаря в політичних справах Алексіс Джансон. До організації цього Комітету спричинилося те, що комуністи вміють опановувати світову опінію, не допускати до неприхильних для себе виступів і поширювати ті відомості, які для них прихильні. Це найкраще виявилося тепер, коли СССР відновив атомові експлозії, і майже ніхто не протестує проти того, що комуністи занечищують повітря радіяцією. Коли б так це були зробили ЗДА, то весь світ протестував би був проти того. Також замкнення Берліну не викликало такого протесту, який повинен би бути. З повищого виходить, що всіми протиамериканськими демонстраціями керують комуністи. ЗДА мусітимуть цьому протидіяти.

У Ню Йорку відбудеться Конференція ієрархів і представників церковних управлінь Українських Православних Церков

Ню Йорк. — В днях 24-28 вересня ц. р., відбудеться тут у приміщеннях Катедри св. Володимира чергова Конференція Ієрархів і представників церковних управлінь Української Православної Церкви у ЗДА, Української Греко - Православної Церкви в Канаді і Української Автокефальної Православної Церкви в Европі, молитовно об'єднаних в одну Українську Православну Церкву у вільному світі. Крім справ поточного характеру на порядок нарад конференції поставлена теж справа дальшого духовного й організаційного поширення Української Православної Церкви, як теж питання зв'язані з загальноправославним собором, що має відбутися восени цього року на острові Родос у Траціі. З нагоди цієї конференції Українських Православних Церков буде відправлена в катедрі св. Володимира в Ню Йорку соборна архиєрейська Служба Божа, яку очолюватимуть Владики Метрополити Іоан й Іларіон в сослуженні інших єпископів і священиків із ЗДА і Канади.

Луїс Лефковіц і співкандидати інформують чужомовну пресу

Ню Йорк. — Республіканський кандидат на посадника Ню Йорку, стейтовий генеральний прокуратор Луїс Лефковіц і його співкандидати: Пол А. Фіно, що кандидує на президента Міської Ради та Джан Ґілґулі, що кандидує на міського контролера, відбули тут минулого четверга, 14-го вересня, зустріч із представниками метрополітальної чужомовної преси, інформуючи їх про свою програму та принципи, що їх вони задумують здійснювати після евентуальної виборчої перемоги. Демократичним кандидатом на посадника Ню Йорку є Роберт Вагнер. Зустріч, в якій взяли участь також стейтові і міські лідери національностевих груп в Республіканській партії, відбулася під час обіду в ресторані Дженсена на Лексінґтон Евню. Генеральний прокуратор Лефковіц у своєму короткому слові інформував, що рівноправність груп усіх національних походжень та рівні права всіх в рямках закону є тепер базою його праці на становищі генерального прокуратора Імперіяльного стейту і були б основою його адміністрації цієї світової метрополії, якщо б нарід вибрав його на посадника. Він дальше говорив про необхідність абсолютної чесности, безоглядної дисципліни і постійної та стислої контролі в міській управі, що єдине може забезпечити добру адміністрацію великого міста. Лефковіц висловився з великим признанням про ролю, яку виконує в місті і країні чужомовна американська преса. З українців на зустрічі були приявні голова українського відділу в Республіканській партії міста адв. Михайло Пізнак, адв. Роман Олесницький та редактори Вол. Душник і А. Драган.

Товариство Купців і Підприємців у Нюарку відбуло свої ширші сходини

Нюарк. — В середу дня 13 вересня ц. р., відбулися тут перші, після довшої перерви, ширші сходини Товариства Українських Купців і Підприємців у Нюарку, Н. Дж. На сходини прибули не тільки давні члени Товариства, але теж дуже численно усі ті, що стали активними протягом останніх років, закладаючи свої крамниці і підприємства. В широкій дискусії, яка розгорнулася на цих зборах після коротких доповідей про теперішній організаційний стан українського купецтва в Нюарку, присутні на сходинах купці і підприємці висловилися за дальше існування й активізацію Товариства, як теж намітили плян його діяльности. Багато уваги в дискусії присвячено справі активної і безупинної підтримки українських покупців для своїх же українських крамниць і підприємств. Присутні на сходинах теперішні і майбутні члени Товариства вирішили скласти 100 дол. на побудову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

● **Комісар патентів** Дейвід А. Ледд, під час окремої церемонії, видав 3-мільйоновий патент д-р Кеннетові Елдреджові, який винайшов автомат-машину до сортування чеків.

У столиці Катанги продовжуються бої

Генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд разом з конґолійським прем'єром Сириллом Адулею під час перегляду військ центрального конґолійського уряду.

Елізабетвіль. — Всупереч подіванням керівників місії Об'єднаних Націй, акція збройного обсадження будинків пошти і місцевої радіостації привела до вуличних боїв, які виявились куди нагальнішими і кривавішими в дальшій стадії, як на самому їх вступі. Керівники місії ОН, діючи в порозумінні з центральним урядом Конґа, думали без стрілу окупувати державні будинки в Еліабетвілі і добитись мирним шляхом видалення решти білих старшин з катанґської армії президента Мойсе Чомбе. Однак катанґські війська, під командою білих, здебільша бельгійських старшин, заскочили командування військ Об'днаних Націй своєю дисциплінованістю та бойовим духом. Внаслідку розпалились бої, в яких по стороні військ ОН є ніби тільки чотири вбиті та багато ранених, але по стороні катанців понад 50 вбитих і кількасот ранених. Індійці й ірляндці бороняться в будинку пошти, наче у фортеці, проти атак катанців, а будинок радіостанції — невідомо в чиїх руках, при чому та радіостанція цілком здемольована. Всі крамниці закриті, світла й води нема, місто наче завмерло. Мойсе Чомбе — твердять деякі кореспонденти — не втік, хоч уряд сусідньої Родезії запевнив йому азиль. Він ніби знаходиться в Елізабетвілі і хоче довести до перемир'я і до своїх розмов з центральним урядом Бельгії, але ставить за передумову, щоб ті розмови відбулись не в Леопольдвілі. Він відмовився поїхати до Леопольдвілю на розмову з генеральним секретарем ОН Гаммершилдом. Шеф місії ОН в Конґо д-р Стур С. Ліннер надіслав до ОН широке звідомлення про історію подій в Катанзі.

Ватикан змагатиме до церковного об'єднання

Рим. — Кардинал Аґостіно Беа, президент спеціяльно створеного недавно Секретаріяту для Християнської єдности, заявив на сторінках ватиканського місячника „Цівітіка Каттоліка", що Католицька Церква робитиме всі можливі заходи, щоб довести до замирення чи поєднання між світовими Церквами різних віровизнань. Зокрема, кардинал Беа висловив радість з приводу „шанобливого" відношення протестантських кіл супроти заповідженого Папою Іваном XXIII Вселенського Собору, при чому він звернув увагу, що це відношення яскраво різниться від гнівної реакції протестантів, коли їх — тому 90 років — запрошено до участи в останньому Вселенському Соборі. Вселенський Собор, до якого йдуть приготування, має відбутися в найближчих трьох роках.

Спаак відвідає Москву

Брюссель. — Недавній генеральний секретар Організації Північно - атлантійського пакту (НАТО), тепер міністер закордонних справ Бельгії, Пол Генрі Спаак, дістав запрошення від Хрущова прибути з відвідинами до Москви і він поїде туди та матиме розмову з Хрущовим вже в найближчий вівторок. В бельгійській пресі появились статті видатних діячів, які вимагали більшої ролі для малих держав в теперішньому міжнародному конфлікті. Західня преса не виключає, що Спаак, що користується великою повагою в міжнародному світі і є одним із найзручніших дипломатів, відіграє ролю посередника між Хрущовим і західніми державами.

Праві екстремісти у Франції відпекуються атентату на де Ґоля

Париж. — Анонімово розіслана до французьких газет летючка нібито від проводу підпільно-революційної французької організації правих екстремістів „Тайна збройна організація" заперечує, наче б вона зорганізувала недільний невдачний атентат на президента Франції генерала Шарля де Ґоля. Ця летючка твердить, що атентат був ділом гуртка невідповідальних ідеалістів - юнаків, але водночас піддає думку, чи не була це провокація збоку де-ґоллістів, які хотіли дістати зачіпку для масових репресій проти правиці. У тій летючці кажеться, що „Тайна збройна організація" тому не робила атентату на де Ґоля, бо вона ще не є готова перейняти в свої руки правління у Франції. Тим часом поліція переводить масові арештування. В Альжирі арештовано також 225 осіб під закидом приналежности до названої правої організації. Ці арештування прийшли у висліді знайдених при раніш арештованих особах компромітуючих документів. Водночас загострилась боротьба між режимом де Ґоля і парляментом. Ціла опозиція, від правих „Незалежних" до комуністів включно збойкотувала засідання парляменту, на якому міністер хліборобства реферував сільсько - господарську політику уряду у зв'язку з хліборобськими демонстраціями, і на залі парляменту було — замість 546 послів — тільки 109 де-ґоллістів.

КАДАР З'ЄДИНИВ В СВОЇХ РУКАХ ВСЮ ВЛАДУ НА МАДЯРЩИНІ

Будапешт. — Перший секретар комуністичної партії на Мадярщині, зрадник і фактичний вбивник Імре Надя, Янош Кадар, перейняв в минулу середу також становище прем'єра. 76-літній прем'єр Ференц Мюніх став міністром без портфелю, що рівняється титулові без змісту. Новим міністром закордонних справ став Янош Петер. Його попередник Ендре Сілк, мабуть, відійшов геть від державних справ внаслідку пізнього віку.

РАСК І ҐРОМИКО ВІДБУДУТЬ В НЮ ЙОРКУ ВСТУПНІ НАРАДИ ПРО НІМЕЧЧИНУ

Москва. — В четвер 14 ц. м. проголошено офіційний совєтський комунікат, який нав'язує до заяви през. Кеннеді з попереднього дня про готовість З'єдинених Держав до переговорів з Совєтським Союзом над проблемою Німеччини і про те, що приявність на 16-ій сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй однаково державного секретаря Діна Раска, як совєтського міністра закордонних справ Андрея Ґромика створює нагоду для вступних розмов на цю тему. Совєтський комунікат пригадує, що англійський уряд негайно привітав заяву Кеннеді. У зв'язку — каже той совєтський комунікат — з висловленим бажанням американського уряду та позитивним відношенням уряду англійського, совєтський уряд уповноважив Андрея Ґромика, що виїздить до Лондону на сесію Об'єднаних Націй перевести „виміну думок" з державним секретарем Діном Раском. Совєти покликуються знову на настоювання Хрущова на потребу підписання мирового договору з Німеччиною та „полагодження на цій базі ситуації у Західньому Берліні". Мабуть у зв'язку з цим рішенням Совєтського Союзу большевицький амбасадор у Вашинґтоні Міхаіл Меншіков зголосився в минулий четвер до державного секретаря Діна Раска на розмову. Він зробив це у дуже невідповідний час, бо в четвер почалась конференція трьох західніх міністрів закордонних справ (про яку мова на іншому місці) і якраз тоді, коли Раск збірався їхати на летовище відпровадити малійського президента Модібо Кейту. Державний секретар встиг прилетіти гелікоптером з летовища буквально на кілька хвилин перед тим, як Меншіков з'явився на розмову. Вона тривала 15 хвилин і її зміст не оприлюднено. До дипломатичної метушні, що має довести до східньо - західніх переговорів в справі Німеччини й Москви з виглядами на якийсь компроміс, зараховують також несподіване делеґування до Москви індонезійського міністра закорд. справ д-ра Субандріо, як персонального репрезентанта президента Сукарна. Д-р Субандріо, який свого часу був індонезійським амбасадором в Москві, прибув кілька днів тому разом з Сукарном до Вашинґтону і був приявний на нараді, що відбулась в Білому Домі з участю президентів Індонезії і Малі, президента Кеннеді та міністрів закордонних справ тих країн. Здогадуються, що Сукарно, який є дуже чулий на тому пункті, щоб зберігати „приятельські" взаємини з Хрущовим, вислав Субандріо з новою посередницькою місією. Сукарно оприлюднив своє рішення після наради з американським амбасадором до ОН Адлесм Стівенсоном в Ню Йорку.

Тим часом, у тому самому дні, в минулий четвер, Совєти перевели 10-й з черги штучний атомовий вибух на Н. Землі та вистрелили на Тихому океані далекосяжну ракету, що — за совєтським комунікатом — перелетіла 12,000 кілометрів (7,500 миль). Це пробне ракетне стріляння відбувається в обширі, почавши на 1.000 миль на південь від Гаваїв. СССР заповів ті досвіди з ракетами на час від 13 вересня до 15 жовтня ц. р. і перестеріг всі кораблі перед перебуванням в тому часі у тому обширі.

ЗДА відклали вирішення дальшої допомоги Польщі й Юґославії

Вашинґтон. — Американський уряд вирішив відкласти справи дальшої економічної допомоги Польщі і Югославії. За півофіційною заявою державного департаменту „теперішня міжнародна ситуація не сприяє завершенню розмов з Польщею". Насправді на неґативне становище Вашинґтону вплинуло провокаційно - арогантське становище однаково Тіта, як Ґомулки, що виразно зайняли просовєтське становище в нинішньому конфлікті довкола справи Німеччини й Берліну. Кілька днів тому Ґомулка, проголошуючи частинну мобілізацію, заявив, що „ясно, що ми не можемо залишитись пасивними: пасивність помогла б західнім державам, які поручають політику сили". Комуно - польський амбасадор у Вашинґтоні виразно станув на хрущовський позиції визнання Східньої Німеччини та демілітаризації Західнього Берліну, а Тіто на недавній Беоґрадській конференції поручав, на спілку з Хрущовим, реорганізацію Секретаріяту Об'єднаних Націй та, не назвавши ЗДА за іменем, виразно виступив проти американської вимоги строгого контролювання всяких підозрілих вибухів у випадку міжнародної конвенції про заборону ядрових експериментів. Від 1957 р. Польща дістала 365,300.000 дол. в харчах, платних у польських злотих, плюс 61,000.000 дол. кредиту на закуп машин. Тепер Польща внесла подання на нові достави харчів на вартість дол. 180 мільйонів, плюс дол. 5 мільйонів товарового кредиту. Всі ці переговори тепер припинено. Югославія дістала від 1950 року економічної допомоги від ЗДА на півтори більйона дол. а американські довготермінові позики Югославії від 1959 року досягли дол. 117 мільйонів дол.

У СВІТІ

● **„Трибуна Люду"** у Варшаві виявила рішення польського уряду перебрати під державну контролю навчання релігії у школах. Воно має бути обмежене до двох годин тижнево, а шкільні катехити стануть державними урядовцями. Так само всі релігійні підручники в школах будуть цензуровані владою. „Трибуна Люду", випереджуючи сподівані атаки проти того рішення комуністичного уряду, запевняє, що воно не порушує ту статтю польської конституції, що запевняє свободу віри.

● **Сіямський прем'єр** Саріт Танарат заявив, що він не мав би нічого проти того, як би Англія і Франція виступили з Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО), бо тоді той бльок держав мав би „більше сенсу і свідомости своєї цілі". До СЕАТО належать ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Філіппіни, Пакістан, Нова Зеляндія і Сіям. Англія з уваги на свою внутрішньо - політичну ситуацію і дипломатичні взаємини з комуністичним Китаєм та Франція з уваги на свою війну в Альжирі вноможливили активну участь СЕАТО у війні в Ляосі проти комуністів.

● **Франц Маєр,** керівник найбільшої західньо-берлінської перевозової фірми, заявив, що в останніх тижнях значно зросла скількість родин, що з усіми меблями і речами переїздять на Захід. Посилюється рух в Західньому Берліні за перенесенням до Західньої Німеччини з уваги на загрозу збоку комуністів захопити Західній Берлін під своє володіння.

● **Західньо - берлінський** посадник Віллі Брандт, соціялістичний кандидат на канцлера, заповів, що коли б соціялісти виграли вибори в Західній Німеччині 17-го ц. м., то новий уряд виготовить проєкт мирового договору, що його мали б підписати однаково західні альянти, як Совєтський Союз.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Успіх, що не викликає сумніву

Випущенням в орбіту навкола Землі космічної кабіни з роботом - астронавтом З'єдинені Держави Америки добилися нового видатного успіху в реалізації запляннованої програми космічних летів. Факт, що переведений 13-го вересня ц. р. лет відбувся цілком задовільно, кабіна з роботом - астронавтом облетіла навкола Землі в передбаченому часі і була виловлена згідно з пляном, — дає певність, що вже цього року або найдалі з початком 1962 року також успішно облетить навколо Земної кулі американський астронавт - людина.

Цей успішний лет з роботом - астронавтом важливий з багатьох оглядів. Насамперед, це вперше в реалізації американської програми космічних летів випущено кабіну з допомогою бустеру — ракетного підсилювача такої великої потужности, що дорівнювала силі бустерів, з допомогою яких випущено совєтські „Восток I" і „Восток II". Вага американської кабіни з роботом - астронавтом становила в початковій стадії 3.900 фунтів, значить майже чотири тонни, що в сполуці з вагою ракети „Атлас" давало вагу 10.100 фунтів, отже понад десять тонн. Цією вагою американський космічний екіпаж зближувався вже до ваги совєтських ракет, яка становила понад 14.000 фунтів. Зокрема треба підкреслити факт, що застосований американцями бустер працював бездоганно і не виявив ніяких недоліків.

Другий важливий момент полягає в тому, що випущена навкола Землі кабіна була цілком пристосована до лету в ній людини-астронавта. Вмонтований в кабіні робот-астронавт виконував усі функції людини — дихав, виділяв „піт" і навіть „розмовляв" із Землею з допомогою спеціяльно накрученої на тейпрекордері стрічки. Задовільне функціонування цього робота запевнило науковців і конструкторів кабіни в тому, що в ній могла б успішно і без небезпеки для здоров'я летіти навкола Землі й сама людина - астронавт. З другого боку, це підтвердило сумніви західніх спеціялістів щодо дійсности летів Гагаріна і Тітова, які „порозумівалися" з Землею так само, як американський робот - астронавт. Ще треба підкреслити, що, не зважаючи на успіх із роботом - астронавтом, американські чинники не збираються ще висилати людину-астронавта в лет навкола Землі, але перед тим переведуть спробний лет з мавпою-астронавтом.

Американську кабіну з роботом - астронавтом випущено без типового для совєтських умов „засекречення", без совєтської „показухи" і пропагандивного галасу. Американське населення мало змогу стежити в телевізії і в газетних описах за всіма стадіями випущення, лету і виловлення, при чому ні керівні чинники, ні пресові звітодавці не пробували навіть затаювати тих чи інших недоліків у функціонуванні вмонтованого в кабіну і в робота приладдя. Все відбувалось на очах американського народу, і подавані в газетах та в телевізії звідомлення були не тільки цілком реальні, але інколи навіть досить критичні. Тому і випущення ракети „Атлас" і лет робота-астронавта не викликали ніде в світі ніяких сумнівів. Усі знають докладно, звідки ракету з роботом випущено, куди вона летіла, де і як її виловлено. І вкінці повідомлення про це чергове досягнення ЗДА в космічній ділянці подано без крику, патосу, речево і що найважливіше — згідно з правдою.

Цей безсумнівний і видатний успіх ЗДА дає гарантію, що так само певно й успішно буде випущена в орбіту навколо Землі, на Місяць чи іншу плянету і людина-астронавт.

Єдиний фронт Заходу

Триденні наради 4-ох західніх міністрів закордонних справ — ЗДА, Англії, Франції і Західньої Німеччини, — які відбуваються тепер у Вашингтоні, є тільки повторенням численних подібних попередніх зустрічей завжди з тією самою ціллю: встановити єдиний фронт цих керівних західніх держав в актуальних міжнародних справах, пристосовуючи його до найновіших обставин. Остання така конференція відбулась у Парижі в днях 5 - 8 серпня ц. р. І тоді й тепер обговорювано ту саму справу: совєтський політичний наступ проти Німеччини і Берліну з ціллю закріпити поділ Німеччини і відірвати Західній Берлін від Заходу. За цих останніх п'ять тижнів, що минули від згаданої Паризької конференції, ситуація загострилась: в міжчасі східньо - німецькі комуністи з активною підтримкою Москви відрізали Східній Берлін від Західнього, а большевики повели атомовий шантаж, зірвавши Женевську конференцію в справах роззброєння і перевівши цілу серію нових атомових вибухів.

Таким чином чотири західні міністри закордонних справ мусять в першу чергу ствердити чергову поразку Заходу в холодній війні: нові яскраві й вагітні своїми наслідками докази пасивности Заходу і нові докази совєтського активізму, який ставить Захід перед доконаними фактами. Діставши нові атути в руки, совєтський уряд і його східньо - німецький сателіт уперше одверто заквестіонували право на свобідну цивільну комунікацію між Західньою Німеччиною і Західнім Берліном, а за непоступливим становищем Хрущова стоїть совєтська збройна сила, скріплена останніми ядровими вибухами, що відкривають шлях до серійної продукції нових родів атомової зброї. Міжнародна ситуація погіршилась для західнього світу ще й тому, що дійсні й уявні невтральні країни Азії й Африки виявили на недавній конференції в Беоґраді своє дійсне обличчя: що вони рахуються лише з доконаними фактами і приймають їх за „реалітет", до якого треба достосовуватись, а на заднє місце відсувають принципи волі і права на самовизначення для всіх европейських народів. Кривава окупація Мадярщини, народовбивство в Тибеті, агресія в Ляосі й тепер дротяні загорожі в Берліні не пошкодили Москві й Пейпінгові на терені Об'єднаних Націй. Що більше, значно зросли шанси комуністичного Китаю на прийняття його до ОН, і то не лише в концепції „двох Китаїв", а просто на місце вільного Китаю.

Тому чотири міністри Заходу знову передискутовують міжнародну ситуацію і знову мусять плянувати на дальшу і безпосередню майбутність. Принципи політики стосуються далекої мети, а конкретні ходи — найближчого часу. Читаємо, що ЗДА мусять взяти на себе ініціятиву щодо нових переговорів з Совєтами, бо тоді, мовляв, легше й швидше можна виявити, чи готов Хрущов поступитися в ім'я компромісу, який зберіг би його „обличчя" у постаті „мирового договору" СССР з Східньою Німеччиною, але запевнив би непорушність західніх прав в Західньому Берліні, може з припиненням діяльности деяких тамошніх станиць. Франція воліє залишити ініціятиву щодо таких переговорів Москві. Але це тільки тактичні розбіжності. Нема найменшого сумніву, що у цих днях одностайний фронт Заходу у Вашингтоні буде знову підтверджений та скріплений, коби тільки — на базі антикомуністичної активности, а не пасивного приймання доконаних фактів. Кожна з 4-ох держав, що тепер заступлені у Вашингтонській конференції, має свої власні турботи й інтереси. Об'єднані вони спільною загрозою від спільного ворога.

ОБОРОНА ВЕЛИКОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Воєнні хмари, сповнені нуклеарного пороху від атомових бомб, що їх випробовує „миролюбний" диктатор Кремлю, загрожують світовою катастрофою. Берлін — це лише зачіпний пункт, що може розгорнутись у світову атомову війну.

Таким пунктом могли чи й можуть бути Формоза, Ливан, Корея чи будь-який інший клаптик нашої землі. Справжня небезпека війни в комуністичному імперіялізмі, який ставить своєю ціллю повну перемогу у цілому світі. Тож не може бути ніяких ілюзій, що комунізм — це та постійна загроза, якої не змінити й не притишити, доки її цілковито не знищено.

„Мирна коекзистенція", що її проповідує Хрущов, це не відмова комунізму від остаточної цілі, це лише використання наївности західніх політиків, спроба приспати західній світ, щоб легше можна було його опанувати. Врешті-тою, комуністи цього не заперечують. Ще в 1959 році Хрущов сказав у Новосибірську: „Мирна коекзистенція означає продовження боротьби між двома суспільними системами мирними засобами. Ця боротьба має бути економічною, політичною й ідеологічною, лише не мілітарною". Це — заява на експорт. Той, хто знає комуністів, не сумнівається в тому, що якби вони були певні, що можуть подолати західній світ, то ні на хвилину не завагалися б перед мілітарною боротьбою. Але військова сила Заходу, зорганізована у вигляді НАТО, спиняє їх від реалізації воєнних плянів.

Одначе, самого воєнного потенціялу Заходу в боротьбі з комунізмом не вистачає. Насправді, „мирна коекзистенція", чи пак „холодна війна" — це не лише боротьба двох суспільних систем, це — змагання світу свободи проти тотального поневолення. Про кризу нашої культури говориться вже багато років. Якщо пригадаємо Шпенглера, тоді ясніше зрозуміємо передбачений цим філософом упадок нашої цивілізації. Також сучасний історіософ Тойнбі твердить, що ми переживаємо упадок нашої цивілізації.

Шпенглер виразно схарактеризував нашу цивілізацію: вона, у противагу культурі, що виходить з душі народу, не знає батьківщини, не знає кровних зв'язків, але знає космополітизм і великоміське життя. Замість релігії, вона знає псевдонаукове безвірство. Місце народу займають маси. Людина культури шукала правди в собі, у своїй душі, людина цивілізації шукає щастя назовні. Тож Шпенглер вважав, що наша цивілізація — це старість нашої культури, яка затратила духові вартості. Герой наших днів — не святий, поет чи мистець, а технік, який опановує світ, творить імперії і диктатури, що механічними засобами тримають дисципліну мас без традиційних зв'язків. Найкращим образом упадку нашої культури є Совєтський Союз, праобраз заповідженої Шпенглером диктатури й імперіялізму, в якому механічними засобами намагаються створити „совєтський народ" без традиції і кровних зв'язків.

Отже, боротьба, що точиться нині у світі — це не лише боротьба двох систем, це боротьба світу свободи і культури, світу, що зріс на віковій традиції культури та поступу, проти нової тиранії.

Професор Істанбульської Академії Мистецтв, Самі Кірдар, у своїй статті в липневому числі місячника „НАТО" стверджує, що західній світ перебуває в перманентному ідеологічному змаганні з комунізмом. Що більше, він заявляє: „Між Заходом і Сходом не може бути ніякого миру, базованого на взаємному зрозумінні і взаємній пошані, як довго комуністичні вожді голосять, що їх ціллю є повна капітуляція західньої системи і повна заглада принципів свободи і правного порядку".

Червоні диктатори не лише не думають змінювати цієї головної цілі, що є догмою комуністичної релігії, але вони й не можуть цього зробити, бо це означало б кінець їхній владі. Проф. Кірдар каже, що наївно думати, що ця ідеологічна боротьба — це дебати над питанням, котра система краща. Лише завдяки сильній організації мілітарної оборони західній світ відвернув від себе загрозу негайної мілітарної окупації збоку Совєтського Союзу. Якщо західній світ бажає уникнути перешкод в ідеологічному і соціяльному секторах, він мусить зорганізувати свою оборону в цих секторах на зразок мілітарної оборони.

Проф. Кірдар каже, що сильний мілітарний союз Заходу стримав наступ совєтського імперіялізму, але не спаралізував його агресивних інтенцій. Це лише зміна стратегії комуністів, які здібні на різного роду зміни в кожній ситуації. Кремлівські верховоди свого часу уклали були пакт навіть з Гітлером, який просто виполов у Німеччині всі зародки комунізму. Тож і захвалювана Хрущовим політика мирної коекзистенції це ніщо інше як війна проти Заходу. Правда, війна без збройної акції і без атомових бомб, що їх так боїться Захід, але війна страшніша у своїх наслідках від найважчої мілітарної війни, бо спрямована вона на знищення свободи і правопорядку, цих підстав культури і цивілізації західнього світу. Ця війна точиться на всіх континентах, а головною зброєю в ній є експлуатація справедливих аспірацій малорозвинених народів, які становлять більшість населення нашої Землі.

Большевики — майстри пропаганди, яку ведуть без огляду на моральні чи правні основи, в той час, коли західній світ постійно ставить на першому місці моральність, правдиву інформацію, і навіть побоюється провокувати большевиків. Комуністична діяльність завжди спрямована туди, де є неспокій і невдоволення, і покищо ініціятива знаходиться в руках большевиків, які вибирають час і місце для наступу, щоб заскочити противника.

Проф. Кірдар каже, що ця тактика заскакування принесла большевикам великі успіхи. Він запитує: як багато людей сприйняло комунізм добровільно? А скільки вже є комуністичних країн, які тільки збройною інтервенцією були підкорені під комунізм в атмосфері безпорядку? Тепер большевики використовують аспірації колоніяльних і недорозвинених країн, обіцяючи їм добробут, якого комунізм не міг і не може осягнути у власній країні. Зрозуміла річ, якщо не буде противаги, тоді ця акція комуністів принесе їм успіх.

Загроза війни не в зударі двох суспільних систем. Загроза війни в самій догматиці комунізму, який не терпить іншої системи і явно голосить, що всі системи, ввесь вільний світ мусить стати комуністичним. Захід спокійно сприймає цю пропаганду і не протиставить їй нічого. Самої мілітарної організації, як і економічної сили, на думку проф. Кірдара, замало. Західній світ мусить створити неприступний бастіон культури, скріпити співпрацю всіх вільних народів у ділянках науки й техніки і понести свою культуру до недорозвинених народів.

Спеціяльний натиск кладе проф. Кірдар на невтральні країни. Ми бачили недавно, як невтралісти на Београдській конференції забігали ласки тоталітарного комунізму. Проф. Кірдар перестерігає невтралістів проти їхньої невтральности. Їх місце, каже він, по стороні західнього світу, по стороні оборонців свободи та правопорядку. Він справедливо запитує невтралістів, як довго вони зможуть бути невтральними, якщо західній світ свободи буде знищений. Невтральність — це позиція, яку забезпечує европейська традиція, основана на законах. І якщо ці закони перестануть діяти, а це й є ціллю комуністів ці закони знищити, тоді не буде місця для невтралізму. Йде тотальний наступ комунізму на вільний світ. Цей наступ лише тому не прибрав форми мілітарної атаки, що комуністи ще заслабі, щоб розбити воєнну потугу Заходу.

Т.

Б. Галайчук

КОНСТИТУЦІЙНЕ САМОГУБСТВО

Вуенос Айрес. — Безкомпромісовий леґітимізм — небезпечна недуга. Відома максима „перат мундус, фіят юстіція" (нехай пропадає світ, аби лише панувала справедливість) виступив у Бразилії в троха зміненій версії: „Нехай завтра Бразилія стане комуністичною, аби лише сьогодні залишилася непорушеною буква конституції". Свого часу ми писали про „юридично недорозвинених", які з усіх сил тримаються міжнародної норми невтручання, інтелектуально неприготовані, щоб сконфронтувати ту норму з дійсністю, у світлі критичного розуму; для яких право є не засобом „соціяльної інженерії", а ідолом, самоціллю. Коли ж побожний індус воліє вмерти з голоду, аніж мав би зарізати священну корову — така безкомпромісова пошана до релігійних засад викликає пошану. Але ґротесковою фігурою виглядає людина Заходу, яка пишається своїм критичним розумом — і рівночасно суне голову в ярмо безглуздих конвенціоналізмів; яка не насмілиться підняти руки на священну корову — і, що більше, дає себе розчавити священному слонові, на якому сидить крипто-комуністичний водій.

До чого доводить такий конституціоналістичний забобон, легко можна переконатися сьогодні в Арґентині. Під натиском збройних сил президент запропонував Конґресові проєкт т. зв. закону про оборону демократії, що передбачає енерґійну репресію комунізму. Важко з'ясувати собі, де кінчиться неохайність, а де починається зла воля — досить, що законопроєкт вийшов досить „нестравчий" для правника. Але хіба ж не треба надто витонченого правничого інтелекту, щоб відрізнити технічі недоліки одного конкретного тексту від питання потреби репресії комунізму; цебто, щоб схвалити поправлений текст або навіть зовсім новий законопроєкт. На диво, всі політичні партії, навіть найбільш антикомуністичні, переліцитовуються в осуді самої ідеї протикомуністичного закону, вважаючи його незгідним з демократичними засадами. Як облегшуючу обставину, можна згадати безнадійний анахронізм тутешньої партійної системи, зокрема інтелектуальне лінивство партійних провідників, які не всилі піднестися понад дешеву демагогію та повторювання старих девіз та фраз. Маючи на увазі традиційний французький вплив на Південну Америку, можна сказати, що тутешня партійна система стоїть на подібному рівні, як французька напередодні приходу до влади де Голя. Зате трудніше знайти облегшуючу обставину для фахівця — для правника, зокрема для спеціяліста від конституційного права:

Перед конституційною комісією арґентинського сенату став проф. Лінарес Кінтана, якого назагал вважають за найкращого знавця у тій матерії; слід додати, що він є автором двох праць про совєтське конституційне право. Тож проф. Кінтана признав, що комунізм, як кожна інша тоталітарна й авторитарна концепція суспільного життя, не є згідний з арґентинською конституційною системою і взагалі з західньою, християнською демократією; що більше, комунізм стоїть в одвертій, безкомпромісовій боротьбі проти ідеологічної суті західньої християнської демократії. Цього — виглядало б, — вистачає, щоб оправдати безпощадну репресію комунізму — але Лінарес Кінтана приходить до зовсім іншого висновку: „Конституційна держава перестала б бути собою, якби застосувала проти авторитаризму й тоталітаризму протиконституційні засоби... Висока ціль — якою є оборона наших демократичних інституцій — не може ніяк оправдувати потоптання конституції „найкращого щита для оборони демократії". В чому полягає це потоптання? Законопроєкт порушує засаду свободи думки, ґарантовану конституцією.

Який тоді вихід, яка інша можливість оборони демократії проти комунізму? Дуже просто: усунути або ослабити обставини, які сприяють поширенню комунізму: „Треба здійснити соціяльну справедливість, піднести життьовий рівень населення і, зокрема, поліпшити виховну систему.... щоб усі громадяни зрозуміли суть демократії і прийшли до усвідомлення соціяльної та громадянської відповідальности — бо це є передумовина справного діяння конституційної держави та її перемоги над ретроградними силами".

Підписуємося обома руками під такими максимами — бо не погоджуємося з латиноамериканськими „оліґархами", які вважають, що соціяльні реформи — зайві, бо для усунення комуністичної загрози вистачає поліційної репресії. Але проф. Кінтана, мабуть, не врахував одного дрібного фактора: часу. Бо щоб осягнути соціяльну справедливість та добробут, треба кількох років твердої праці в корисних умовинах, — тобто не даючи комуністам змоги саботувати те діло. А для перевиховання громадянина, згідно з Кінтановою концепцією, — треба праці вже цілими поколіннями — і то праці не паралізованої комуністичною „політграмотою" в університетах інфільтрованих комуністами. Тобто, так чи інакше, треба починати від унеможливлення комуністичної роботи — від прийняття закону, що дав би змогу негайної успішної боротьби проти ворога.

Право — це зрівноважена система управнень та обов'язків. Не може користуватися повнотою прав, які випливають з конституції, той, хто відкидає покладені нею обов'язки. Не має основи покликатись на демократичні вольності той, хто явно й славно змагає до введення тоталітарного ладу. Таким чином, при трохи вільнішій інтерпретації арґентинської конституції, „закон про оборону демократії" виступив би в іншому світлі.

Лише інтерпретуючи бразилійську конституцію згідно з її буквою, не з ціллю, можна було віддати владу демократичної держави людині, що не криється зі симпатіями для дійсности, яку бачимо за залізною завісою. Адже Гітлер потрактував як звичайний клаптик паперу Ваймарську конституцію, на основі якої прийшов до влади. Уявімо собі, що у 1933 році Німеччина не стояла перед трагічною дилемою: брунатний тоталітаризм або червоний; та що Райхсвер мала змогу не допустити Гітлера до влади. Яким шляхом була б поточилася історія Німеччини і всієї „Европи? Як оцінювали б ми, з нашої історичної перспективи, такий „протиконституційний акт?"

На жаль, панівна опінія у сьогоднішній Бразилії не бере в рахубу німецького досвіду. Тримаючися букви конституції, Конгрес витягає з неї кошмарний висновок: на демократії тяжить обов'язок самогубства.

З совєтської преси

„МУЗИЧНА КУЛЬТУРА ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ"

У видавництві Академії Наук Української ССР вийшов з друку збірник нарисів „Музична культура Західньої України другої половини 19-го сторіччя". В цьому збірнику кандидат мистецтвознавства М. Загайкевич в доступній формі аналізує найвідоміші твори, що появилися в досліджуваний період, знайомить читачів з творчістю таких композиторів, як Віктор Матюк, Сидір Воробкевич, Наталь Вахнянин, Остап Нижанківський, Генрих Топольницький, Петро Бажанський. Рецензент цієї книжки Я. Маринович у „Радянській Культурі" з 24-го серпня ц. р. пише: „Такі твори згаданих авторів, як „Веснівка", „Вогні горять", „Гуляли" і „Золоті зорі", досі міцно тримаються в репертуарі наших провідних хорів та окремих артистів, звучать під час виступів самодіяльних гуртків і в домашньому побуті...". Далі рецензент пише: „Хто не знає популярної пісні „Як засядем, браття, коло чари"! Але про історію її виникнення та автора знає мало хто, і серед деяких фахівців, що займалися цим твором, склався невірний погляд про його начебто чужоземне походження. Цю думку переконливо спростовує М. Загайкевич і доводить, що мелодія пісні, як і слова, належать Юрієві Федьковичу" — „Широкі кола читачів (і не тільки музик, а й театрознавців, істориків), — закінчує свою рецензію Я. Маринович, — зацікавить образна розповідь про концертову діяльність таких організацій, як „Академічне Братство", „Боян", „Торбан", про „Артистичні Мандрівки" піонерів музичної культури у Західній Україні..."

С. Риндик

НАД СИНІМ ОЗЕРОМ

(БАЙКА)

(5)

Члени жюрі прийняли пораду діда Січки просто захоплено. Тільки спортовий редактор Квочка рішуче й з місця не погодився на неї і попросив записати до протоколу його окрему думку. Та як би там не було, справа призначення нагород відразу перейшла на гладку дорогу. Залишилося тільки з народів АБН'у вибрати два, а серед них найбільших героїв. І тут, на жаль, постали нові трудноші, ще більші від попередніх. Бо ціла справа перенеслася в сферу політики, найтяжчу з усіх сфер людського життя. Відразу зарисувалось кілька концепцій. Головні з них були такі: насамперед призначити нагороду братам литовцям, бо вони визнані за державний нарід головними потугами світу — Америкою, Англією і Францією, не кажучи про інші держави. А другі сильно обурились і казали, що треба брати на увагу кількість населення, а не сваволю різних спекулянтів від дипломатії. І на перше місце виставили козакійців, бо вони нараховують у своїх рядах далеко більше мільйонів душ, ніж литовці, і розпросторились від Чорного моря до Великого океану! А спортовий редактор Квочка не погодився ні з одною, ні з другою стороною і радив брати на увагу тільки спортові здібності народу.

— То відома річ, що найкращими спортовцями після українців, — сказав він, — є мадяри. Тож їм і належиться перша нагорода.

Це було дуже необережне слово. Воно відразу зелектризувало ціле жюрі й викликало палкі протести. Один із учасників наради, спираючись на палку, вийшов наперед і, кашлянувши глибоким кашлем, сказав:

— Дивіться на мене, болящого каліку. Дивіться і слухайте, а я вам оповім, звідки це каліцтво впало на мене. Довідаєтесь, що це робота великих спортовців — братів мадярів.

— Пане товаришу, — перебив його голова, — залишіть мадярів. Це безпредметова річ, бо мадяри не брали участи в змаганнях. То пощо говорити?!

— Брали чи не брали, то мені байдуже. А коли ви дозволили одному говорити про них і навіть хвалити, то дозвольте ж і мені. Коли на нашу Срібну Землю впали мадяри, то спіймали й мене та закинули до глибокого льоху, де стояла по коліна льодова вода. Там мої бідні ноги відразу ж заков'язли й задубіли. Задубіли м'язи, задубіли кості, задубіли жили й сухожили. А трохи відходили тільки тоді, коли брати мадяри витягали мене з льоху і товкли. Та, на жаль, при цьому відтовкли мені бебехи. І тепер я не можу дихати. А як дихаю, то бухикаю так, що чути аж до Атлантиди. Через це бухикання не можу втриматися на кватирі. Звідусіль мене гонять. А товкли мене за те, що назвався українцем. Бо спиталися мене, що я за один. А я сказав, що українець. Правда, я хотів був сказати, що руснак, але в свій час спам'ятався, бо пригадав собі, що за це слово мадярські гонведи повішали мого батька ще на самому початку першої світової війни, коли вони вкрили Галицьку Україну лісом шибениць. Так само небезпечно було назвати себе малоросом чи православним, як це робили наші люди на Правобережжі 1918-го року, бо за ці слова ці самі гонведи перебили наші села шомполами по затильній половині тіла, зробивши з неї печінку. Тож ізлякався і назвав себе українцем.

—„Ага! — крикнули. — Укран-банда! Січ-банда!" — і кинулись нещадно бити. Як вони мене били, не можу вам розповісти. Не маю такого язика. Але пораджу вам прочитати „Сад Гетсиманський" нашого славного письменника Багряного, що описує, як б'ють чекісти. Били щодня по кілька разів, а коли останній раз витягли з льоху, то побачили, що вже нема що бити. І сказали мені нести стовпа для шибениці, а по дорозі підганяли кольбами і плювали на мене. І нарешті я впав і закричав до Неба:

— „Боже, Боже! За що ти мене покинув!?"

І великий Бог почув мій возглас. Наскочили січовики і відбили мене від братів мадярів. Після цієї реперації я став до нічого. А якби хтось закинув мені, що це неправда, то все одно, якби він сказав, що нема Бога на небі! Амінь.

Люди нічого не сказали. Запанувала тиша. Її за пару хвилин перервав дід Січка:

— Одинадцятий! — повідомив голосно, тріснувши себе по животі. — І казала мені стара: не їдь, каже, на ті кляті озера, бо то самий комар. Будеш там плакати, як жиди на ріках вавилонських. А я слухав і думав собі: говори, говори, я свій розум маю. Тепер я бачу, що то за розум... Дивіться, дивіться: ціле сосасті крутиться коло мене. Знають прокляті, що добре. І казала, будуть із тебе кров невинну точити, і буде тебе трясця трясти, і тіпавка тіпати, і зноба знобити, і глоба глобити... Мудра в мене жінка. Ще старого заводу.

— Дванадцятий! — і ляснув себе по череві.

— Браво! — похвалили ми.

А тим часом дебати знову розгорілися. І найбільше гарячився редактор Квочка, що тепер перейшов від мадярів до литовців. Щоб покласти цьому край, голова жюрі запропонував новий спосіб: вирішити справу не голосуванням, а льосуванням і кинути жереб. Видати нагороду тим народам, на кого впаде жереб. Утомлені сварнею члени жюрі охоче на це пристали. Зараз же відльосували, і перша нагорода випала братам білорусам, а друга братам ідель-уральцям. Проти цього висліду сильно запротестував спортовий редактор Квочка і записав до протоколу свою окрему думку.

Та як би там не було, справа відразу посунулась далеко вперед. Залишилось тільки серед вильосуваних народів вибрати двох найбільших героїв рибного діла. Цю справу вирішили передати на вирішення самим народам, шануючи їх право суверенности.

Насамперед треба було мати наймення героїв, щоб записати до почесних грамот. І тут виникла найбільша трудність цілого підприємства. Виявилося, що ніхто з АБН'у не брав участи в змаганнях, бо ніхто з них не приїхав на Синє Озеро!

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

80-ліття Д-РА ЛЕВА ГАНКЕВИЧА

В дні 1 червня 1961 року сповнилося 80 років життя передовому представникові українського правничого світу, почесному членові Товариства Правників Українців у ЗДА, докторові Левові Ганкевичеві.

Ім'я його нерозлучно зв'язане з життям галицької, а то й не тільки галицької, землі в першій половині двадцятого сторіччя, бо він приймав постійно живу участь в тому житті, політично активний до першої світової війни і під час неї, при державному будівництві в роках визвольних змагань і як стійкий оборонець прав нації під час польської окупації.

Народився 1881 року на колишньому кордоні імперії, між які поділена була тоді українська земля, австрійської і російської, в містечку Підволочиськах над Збручем, в родині поштового директора. Діточі роки пройшли йому в Бродах, а юнацькі у Львові, куди на десятому році життя перевели на працю його батька. Тут то щойно під впливом українських студентів, що піклувалися греко-католицькими учнями польських гімназій міста Львова, формувалася його національна свідомість. Треба згадати, що навіть навчання нашої релігії велося в тих часах польською мовою. За влаштування роковин Шевченка, не до вподоби дирекції гімназії, був виключений в VI клясі з гімназії та тільки завдяки заходам наших послів у Відні міністерство дозволило продовжати науку в іншій польській гімназії.

В студентське життя увійшов вже виробленим свідомим українцем. Це були часи великого національного і суспільного підйому. Із етнографічної маси творилася українська нація. Національна свідомість поширювалася з вузького кола народовців на широкі кола, передовсім села. Недавно щойно постали були українські політичні партії в Австрії і Росії. Увага Ганкевича, дитини галицького міста, скеровується в бік неорганізованого, занедбаного українського робітництва. Зацікавлення політичними проблемами привели його до соціял - демократичної партії. Він стає одним із передових діячів соціяльної демократії, одним із тих, що борються за самостійність і відрубність української організації від панівної польської соціяльної демократії. Одночасно став одним із провідників українського студентства. Коли розгорілася боротьба за український університет у Львові, він був одним із тих, що очолювали сецесію українського студентства з львівського університету. Загал студентів пішов тоді до Відня, Грацу, Кракова, Ганкевич з групою невеликою 30 студентів переїхав на високі школи до чеської Праги.

Тут вперше проявилося його вміння нав'язувати і утримувати зв'язки з чужинцями, інформувати про українську справу активних студентів, які після років мали стати провідниками чеського політичного і державного життя.

Після повороту з Праги, працюючи адвокатським концпієнтом в містечках галицького Підгір'я, між іншим також в канцелярії пізнішого диктатора ЗУНР д-ра Євгена Петрушевича, нав'язав зв'язки з Наддніпрянщиною, відбуваючи нелегально подорожі на Велику Україну.

Із вибухом світової війни переїхав з Українськими Січовими Стрільцями через Закарпаття до Відня і став до праці в Союзі Визволення України. Загальна Українська Рада назначила його своїм представником до Болгарії, де перебув два роки.

Розвал Австрії застав його у Львові. Тут став заступником голови Української Національної Ради, а з проголошенням самостійности західніх земель в листопадових днях діючим її головою, бо голова д-р Кость Левицький став головою першого Державного Секретаріяту.

На доручення Національної Ради і Державного Секретаріяту лишився разом з д-ром Володимиром Охримовичем і д-ром Степаном Томашівським після заняття Львова поляками на місці як Делеґація Української Національної Ради для захисту українського населення.

Тоді то почалися двадцять років його політично - громадської праці не тільки на терені Львова, але всіх земель польської займанщини.

Делеґація Національної Ради, згодом Український Горожанський Комітет, на довший час єдина організація і репрезентація українського громадянства по польському боці боєвого фронту, Колеґія Оборонців, від 1923 року Союз Українських Адвокатів на терен всієї Польщі, Палата Адвокатів у Львові, а при цьому Українська соціял - демократична партія, — це організації і установи, зв'язані з іменем Лева Ганкевича аж до часу приходу большевиків у вересні 1939 року. Змінялись відповідно до обставин їх назви та не змінялася суть його активности: невтомна і смілива в тяжких умовах війни, пізніше окупації, боротьба за права українців як спільности і українців як одиниць.

Делеґація Національної Ради, — це репрезентант української державної влади. З її доручення і в її імені ведені були переговори з представниками польської влади для уладження культурних, економічних, комунальних і гуманітарних справ.

Український Горожанський Комітет, — це репрезентація і захист українського населення під польською окупацією. Головою його був адвокат д-р Степан Федак та на Ганкевичеві як заступникові голови лежав тягар праці. З ініціятиви його і Порфіра Буняка появлявся у Львові український щоденник „Вперед", формально орган укр. соц. демократії, фактично загально - національний. Як куріоз тих часів він мусів бути друкований подвійно, українським і латинським шрифтом.

Коли потреби оборони почали переростати сили одної людини, з його ініціятиви створилася Колеґія Оборонців, в склад якої входили всі адвокати без різниці поглядів, в їх числі і всі колишні москвофіли. Після програної боротьби за державність в 1923 році з його ініціятиви створився у Львові Союз Українських Адвокатів із обсягом діяння на терен всієї польської держави. Лев Ганкевич став його першим головою та коли до Львова вернувся з еміґрації перший голова галицького уряду д-р Кость Левицький, загальні збори вибрали його незмінним своїм головою, а Ганкевич став незмінним секретарем, залишаючись і надалі душею організації адвокатів. Тут виявив він себе не тільки як визначний оборонець у великому числі українських політичних процесів, починаючи процесом за лемківську республіку, крізь всі більші процеси членів УВО і ОУН, українських послів до польського сойму тощо, але також знаменитий представник української палестри в органах адвокатської самоуправи, Палати Адвокатів у Львові. Тут працював він постійно всі роки, як член Виділу, або дисциплінарний суддя, прокурор дисциплінарного суду, голова іспитової комісії адвокатських іспитів і член різних комісій. Повага, з якою початково жидівська, а в 30-их роках польська панівна більшість, відносилася до Союзу Українських Адвокатів і наших вимог, була у великій мірі заслугою його вміння співпрацювати.

Большевицька, згодом німецька окупація, а вкінці виїзд на еміґрацію припинили його ширшу громадську активність.

Та він не покидає пера і списує спогади з свого багатого в події життя, друкуючи дрібні нариси в пресі і підготовляючи матеріяли до історії української соціяльної демократії.

Для відзначення 80-річчя свого почесного члена влаштовує Товариство Правників Українців у ЗДА в суботу 23 вересня 1961 року в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку о год. 8-ій вечером Ювілейний Вечір. Не тільки наш правничий світ, але і ширші кола українського громадянства матимуть змогу висловити Ювілятові свою пошану.

Кость Паньківський

6 Сестер Василіянок склали вічний обіт

В неділю 27-го серпня в каплиці Царя Христа в манастирі Сестер Василіянок на Факс Чейсі у Филаделфії, о год. 7-ій вечора відслужено Молебень до Пречистої Діви Марії разом із Божественною Благодарственною Літурґією і 6 Сестер Василіянок склали торжественний обіт.

Наступні Сестри взяли участь у Торжественному Обіті: М. Василина, М. Давида, М. Филипа, М. Каролина, М. Йоахима та М. Климента. Участь у Божественній Літурґії взяли: Монсіньйор о. д-р Степан Тиханський, о. Ярослав Скротський, о. д-р В. Кнап та о. Інокентій Лотоцький, ЧСВВ. Отець д-р Кнап виголосив проповідь по-англійськи, о. Лотоцький, ЧСВВ, по-українськи.

Зложення вічних обітів попередили восьмиденні замкнені реколекції для шістьох Сестер.

В неділю, 1-го жовтня ц. р., Сестри Чина св. Василія Вел. відзначать своє 50-ліття перебування в ЗДА. Тоді буде теж поблагословлений новий будинок Джуньйор Коледжу, високий на три поверхи і вибудований коштом одного мільйона долярів.

Квитки на бенкет після поблагословлення коштують 15 долярів від особи і 25 долярів від подружжя. За інформаціями писати до:

Manor Jr. College, Fox Chase Manor, Jenkintown, Pa.

Трагічна смерть заслуженого союзовця

На днях місцевий часопис „Елмгорст - Джорнал" в Шикаґо, Ілл. приніс сумну вістку, що люта смерть трагічно перетяла нитку життя покійному Дмитрові Когутові. Нехай цих кілька скромних слів будуть пам'ятним - спомином по покійному.

За життя багато людей Покійного знали зі сцени. Це був уроджений комік і своїми виступами бавив публіку ще тоді, коли не було ані радія ані телевізії.

Дмитро Когут був довголітнім членом 252-го Відділу Українського Народного Союзу, був роками цього Відділу фінансовим секретарем і був кілька разів вибраний делеґатом на Конвенцію УНСоюзу.

Нехай цих кілька скромних слів будуть вічною пам'яттю по Покійному, за щиру і корисну працю його життя.

Г. С.

СУСТА на 14-ім Конґресі ЮСНСА

Медисон, Вискансин. — 22-го серпня відбувся бенкет для представників усіх чужинецьких студентських організацій, присутніх на 14-му Конґресі ЮСНСА (Краєвої Американської Студентської Асоціяції). Були там представники студентів з африканських та азійських країн, з Полудневої Америки, Канади, Мадярщини, Польщі і репрезентація Союзу Українських Студентських Товариств Америки в особах президента — Володимира Прибили, другого віце-президента для зовнішніх зв'язків — Богдана Футея, і генеральної секретарки — Марусі Бішко - Прибили. Ряд промов і побажань входить в традицію цих бенкетів, тому і цього року їх не бракувало; окремі репрезентанти студентських організацій занимали голос, вітаючи Управу та 14-ий Конґрес ЮСНСА. Президент СУСТА у своїм привіті згадав про боротьбу всіх студентів світу, а зокрема України за власні права і самостійність, пригадуючи присутнім про Крути і Базар і т. д. На кінці промови попросив вшанувати пам'ять усіх студентів, що згинули в боротьбі за волю, однохвилевою мовчанкою.

На другий день делеґація СУСТА взялася до праці над мандатами, дорученими їй П'ятим Конґресом Союзу Українських Студентських Товариств Америки. Інформаційні матеріяли та виготовлені резолюції роздано кожному учасникові 14-го Конґресу ЮСНСА.

Репрезентанти СУСТА доклали всіх зусиль, щоб нав'язати контакт з проводом ЮСНСА та співпрацювати в коледжах, університетах і в районах. Внесено домагання, щоб 14-ий Конґрес подбав про зорганізування при коледжах і університетах Клюбів Поневолених Москвою народів. Завданням цих Клюбів було б:

1. Студіювати теперішній стан поневолених народів, щоб їхньою історією, культурою і стремлінням до державности будити заінтересування американських студентів і професорів.

2. Щороку відсвятковувати Тиждень Поневолених Народів в високих школах.

Внесено старання, щоб 14-ий Конґрес ЮСНСА вплинув на американський поштовий уряд і домагався продовжити випуск марок серії „Борці за Волю". Користаючи з присутности на Конґресі Ричарда Морфі, бувшого президента ЮСНСА, а теперішнього асистента головного поштмайстра, делеґація СУСТА відбула з ним позитивні розмови в цій справі.

Репрезентанти СУСТА нав'язали зв'язки з іншими чужинецькими студентськими союзами, з мадярами, литовцями, іранцями та студентами африканського та азійського світу.

Б. Ф.

Конференція Головної Булави Пласт-Сеньйорів у Клівленді

2-3 вересня в Клівленді відбулася конференція членів Гол. Булави Пласт-Сеньйорів із крайовими булавами та командами куренів сеньйорів. На конференції був присутній Начальний Пластун Сірий Лев та голови Гол. Пл. Ради й Гол. Пл. Булави — інж. Я. Гладкий і д-р Осип Бойчук. У суботу велися наради в Пласт. Домі, а в неділю продовжувалися на фармі д-ра Грушкевича. Нарадами проводив інж. Г. Бобків. Конференція закінчилася пл. ватрою, яку підготовили члени куреня А. Войнаровського.

З нагоди конференції в Пл. Домі була виставка автопортретів Т. Шевченка (23) і програмок різних концертів у честь поета. Всіх 137. Найстарша з 1908 р., з 32 різних міст. Учасники конференції оглядали Український Музей-Архів то Пластовий Музей. Гостей з Канади й Америки приймали перекускою й вечерою в приміщенні українського банку на Пармі заходами Осередка пл.-сен. у Клівленді. Недільне прийняття на фармі уряджували „Войнаровці".

Леонід В. Бачинський

Короткі Вістки

● Східньо-німецький уряд розпорядив, що до найближчої неділі 17 вересня ц. р. всі телевізійні антени, які були звернені в сторону західньо-німецької радіостації на горі Оксенкопф (Волова гора), мають бути перероблені і звернені в сторону східньо-німецької радіостації у Відерав, на схід від Ляйпціґу. Багато німців скидають зовсім антени і відмовляються від телевізії, щоб не слухати вічно комуністичної пропаґанди.

● Західньо-німецькі вояки, які прибули до Шотляндії на вишкіл, на підставі умови з англійським урядом, що признав Західній Німеччині вишкільні терени з уваги на брак місця в Нимеччині, — не мають ніяких прикрощів збоку місцевого населення. Щоб не дратувати шотляндців німецькими уніформами — воякам заборонено виходити поза межі військових бараків, але це виявилося зайвою обережністю, бо перших німецьких вояків, що показались на вулиці містечка — місцеві дівчата й школярі обскочили, прохаючи автоґрафів та запрошуючи до своїх домів і на танці.

З НАШИХ БУДНІВ

В ЗДОРОВОМУ ТІЛІ...

І так, Шановна Громадо, Великим Осіннім Фестином і вибором міс Союзівки в цю суботу закінчимо вакаційний сезон та й загнемо футбольний. Футбол, до речі, вже й почався, і наші ґільні команди „Тризуб" та УСК — вже навіть зареєстрували свої перші перемоги і поразки. Знавці спортового діла говорять, що в цім сезоні ситуація для обох наших команд буде доволі скрутна тим, що „Тризуб", як виходить, гратиме без Носа і Ноги, а УСК — без Цапа і Голуба, який відлетів служити в американській армії, бо настала велика потреба.

Ситуація ускладнюється ще й тим, що цієї осени УСК та „Тризуб" зіткнуться вперше, як то кажуть лоб до лоба в завзятій боротьбі за пункти... З цього дехто ворожить формальну війну між Ню Йорком і Филаделфією! Я не піднімав би з цього приводу великого тарараму, бо якщо навіть і вибухне така війна, то в ній напевно проллється менше крови, а більше горілки. А коли, часом, і затріщать кості на зеленій мураві, то не буде це біла, козацька кість, а якась-там шкотська, польська, німецька чи здебільшого арґентинська...

На мою скромну гадку, проводам УСК-у і „Тризуба" треба покласти акцент на участь шкотів у наших командах. Як відомо, шотського (шотляндського) роду був оспіваний піснями преславний полковник Максим Кривоніс, званий теж „Перебийносом", що рубав мечем голови з плечей лютим нашим ворогам, а одного разу загнався був за поляками аж під Львів, точніше — на Підзамче. От, дістали до атаки кількож таких Перебийносів і спокійна голова!

Та сказав на Союзівці невтомний голова КЛК, інж. Богдан Рак, що на футболі світ не стоїть, дармащо він круглий так само, та що копаний м'яч не повинен відвертати нашої уваги від іншої фізкультури. Тому теж хочу присвятити кілька теплих слів такій визначній події в нашому спортовому житті, як традиційні вже пливацькі і тенісові змагання, влаштовані об'єднаними силами Америки й Канади в день Свята Праці на Союзівці.

Перший турнір, мушу признатися, я таки проґавив і дуже цього шкодую, бо відбувся він, як кажуть очевидці, в неприродних обставинах: сині води басейну перемінились в Червоне море... Проте, жаден зі змагунів не збився з траси і не заблудив до сусіднього, дитячого басейну, — за що їм честь і хвала! Щодо тенісового турніру, в якому взяло участь 87 ентузіястів цього шляхетного білого спорту, то я був свідком найбільш драматичного моменту — фінального матчу за мистецтво між такими двома асами, як Король і Герлинський. Потім, розуміється, був присутній на легкому трактаменті, запрошений п. Головним Предсідником, та удостоївся великої чести — особисто налити новому чемпіонові, п. Ю. Герлинському, чарку коньяку!

Але моя участь в турнірі не обмежується тільки до цього акту. З преси напевно знаєте, що це я вручив переможцям нагороду Редакції „Свободи". Це для мене направду дуже мила несподіванка, коли взяти до уваги, що на цій церемонії мене взагалі не було, бо прийшлося тоді попрацювати на іншому відтинку. — Тим глибша моя вдяка авторові новинки, що в своєму зошиті і мене не поминув.

Ікер

Спорт

УКРАЇНСЬКИЙ ФУТБОЛЬНИЙ СПОРТ НА СХОДІ ЗДА

Навряд чи прийдеться хтось із свідомих українців у вільному світі, що оспорював би доцільність пропаганди українського імени при помочі спорту.

Що собою уявляє спорт, гарно спрецизував це Олесь Бабій:

I вправи й спорт гартують нас
до чинів,
і до трудів у карності й дружбі,
щоб ми здобули волю Україні
були завзяті й смілі в боротьбі.

Говорячи про одну з ланок спорту, про український футбол у вільному світі, треба ствердити, що після тріюмфу українського футбольного спорту в Канаді, коли монтреальська „Україна" здобула футбольний чемпіонат Канади і чашу Карлінга, наступив там помітний спад форми всіх українських дружин і питомий тягар цього спорту перенісся до ЗДА.

Хто хоче сьогодні говорити про великий український футбольний спорт, то мусить мати на увазі дві близько себе положені точки на Сході ЗДА: Ню Йорк і Филаделфію.

УСК — Ню Йорк, як член екстра кляси Німецько-Американської Футбольної Ліги, може почванитися не тільки тим, що вже другий рік змагатиметься з найкращими футбольними командами Сходу, але цим, що придбав свій власний стадіон, який для нашої тіловиховної справи має далекосяжне значення.

УСК — Ню Йорк зумів підшукати людей ідейних з великими організаційними здібностями, не згадуючи жертвенних меценатів.

Управа цього найстаршого українського спортового клюбу в Америці подбала про підготову до нового сезону, ангажуючи цілий ряд відомих своїх і чужих змагунів як: Кулішенко (б. змагун УСО — „Тризуб", Фила.), Гарвін (Італієнс — Торонто), Фрайтаг (Гакоаг, Н. Й.), Форнеро (Рома — Торонто), Молдвей, Мілтон і Лі (усі з Олстер-Юнайтед — Торонто), УСО „Тризуб" у Филаделфії з англомовною назвою Юкреніен Нешенелс, Чемпіон Американської Футбольної Ліги, двократний здобувець Чаші Луїса і двократний здобувець Чаші Сера Девара впоряд з цим Чемпіон цілої Америки, тому зовсім заслужено конгресмен Тол з Филаделфії у своїй дискусії про незалежність України, підкреслив перед цілим Конгресом, що українці, крім властивих їм високих духових прикмет, незвичайно високо стоять під оглядом тіловиховання і спорту, доказом чого, що на двадцять кілька національних груп в Америці — українці є мистцями футболу цієї великтенської держави, розпростертої від океану до океану і це є українці з його Филаделфії (ця промова записана в протоколах Конгресу).

„Юкреніен Нешенелс" попав крім відомого „Альманаху" і до „Енциклопедія Брітаніка", де під цим гаслом є подана коротка історія „Тризуба" та поданий вигляд емблеми з її національними барвами.

Що можна собі, як українцеві більше бажати, коли прим. „Тризуб" грає міжнародні змагання — скажім — зі шкотами і, повівають три прапори: американський, шкотський і наш український і безпосередньо перед змагом грає оркестра три національні гимни.

Це само було на міжнародніх змаганнях із Ф. Ф. Б. „Штутгарт".

Вакаційні виступи „Тризуба".

Кожні пробні змагання перед початком розгривок за мистецтво своєї Ліги мають на цілі випробовувати змагунів, з якими команда має стати до твердого і завзятого змагу впродовж цілого футбольного сезону.

Таких пробних змагань „Тризуб" мав вже четверо — 19-го серпня із Дітройтом „Тризуб" виграв відношенням 5:3; 20-го серпня із Репрезентацією Шикаґа програв із різницею одного (оспорюваного) ґоля на дві хвилини до кінця змагань. У відрізненні до цих двох виступів на виїзді, краще показав себе „Тризуб" у себе дома 27-го серпня з Бруклин — Італієнс, з якими легко виграв 3:1 і 2-го вересня відплатні змагання з Репрезентацією Шикаґа, які також без особливих зусиль виграв переконливо 5:2.

Шикаґо було рівнорядним партнером тільки перших 15 хв. і в цьому саме періоді воно здобуло ведення.

У другій половині гри при кращім ансамблюванні нападу „Тризуб" міг би був підвищити свій вислід вдвоє, і тому всі, що бачили ці змагання, зрозуміли, цю програну в Шикаґо з так слабим противником.

З радістю треба привітати поповнення складу команди ще двома українськими змагунами, а це Куденком (б. капітан дружини), що відбув недавно військову повинність і Павлишиним, який у цьому році помітно поправив свою кондицію.

З двома іншими відомими українськими змагунами ведуться переговори, „Тризуб" є у постійному зв'язку з Олисєм із Арґентини і Паялюксом з Бразилії, яких затримка лежить у паперових формальностях.

При наявності світової слави тренера Святослава Глісовича з Юґославії, спроваджeного з Греції, де тренував він найкращу грецьку одинадцятку (в Сальоніках), слід сподіватися, що він, тренуючи наших аматорів і юнаків, менш - більш за два роки введе до нашої репрезентативної одинадцятки принаймні чотирьох, п'ятьох молоденьких українських змагунів.

„Тризуб" і в цьому році очевидно оборонюватиме (втретє) титул мистця цілої країни це не означає, щоб і УСК — Н. Й. не поставився до цієї справи серйозно, бо нам українцям не робить аж надто такої великої різниці, з якого міста українські футболісти здобудуть Чашу Америки; нам тільки було б не мило, коли б Чашу Америки з українських рук видерла якась інша національна група.

При кінці цієї ширшої нотатки вважаємо згадати ще два наші українські клюби: УСТ „Січ" — Елизабет, що впродовж не довгого свойого існування добув декілька нагород за свої спортові осяги.

Другим клюбом, якого не слід поминути, — це наймолодша футбольна команда на Сході — „Чорноморська Січ" — Ньюарк. Мистець СУАСТ — Схід і мистець своєї Ліги.

Беручи до уваги цьогорічний склад УСК-у — Н. Й. — то нерішену „Чорноморської Січі" і без Марчука, Гури, Герловського і Луценка з УСК-м у спробних змаганнях три тижні тому можна вважати великим успіхом.

Осяги згаданих клюбів треба завдячувати впертій і наполегливій та безкорисній праці проводів цих клюбів в особах таких, як Лисняк (старший), Лисняк (молод.), брати, Скоробагатий, Серанти, Голюка, Григорович, Лютак, Котельницький, Савчак, Щупаківський, Зиблікевич, Яцкевич, Лисобей, Новоженюк, Бриндзей, Бернадин, Корженьовський, Кассіян, Пазуняк, Рудий та ін.

Ярослав Климовський

● До Цейлону прибула група 62-добровільців з американського Корпусу Миру. Вони перейдуть ще на місці вишкіл, що зазнайомить їх з місцевими звичаями і обичаями, дасть мінімальні підстави мови та познайомить з працею, що її вони будуть виконувати. Їх вишлють на сільсько - господарські роботи і на будову доріг, а мешкатимуть впродовж найближчих п'ятьох тижнів в місцевості Тібаїтіта за 15 миль від столиці Цейльону, Боготи.